

אבל אם סוחט מין שאינו ראוי לזה לא מכני אחשבי ואף אם יהי יחיד שמשנה דרכו בטלה דעתו, ומיחו מפני שהדבר תלוי בטבעת בני אדם וטבע הפירות שכל דור אפשר שיסתור מין מן המינים בזמן מן הזמנים לתוחים ורמונים וזכא הו דניס שאם מקלח בני אדם עושין כן והמשקה היואל חציבה על רוב העולם דיינין להו כחותים ורמונים אבל אם חציבה המשקה הנסחט על יחידים או על בני מקום אחד הוי כשאר פירות ומוחר, וכדעת המ"א וזו גם כונת הר"מ, ולעולם כשמקלח בני אדם בכל מקום סוחטין אותן זו ראי שוטין בטבעת להחיתם אבל כשאדם אחד עושה או מקום אחד לריך לחקור אחר הסיבה דלפעמים האיש הזה משונה או בני מקום זה משונים, ולי הר"מ שמקלח בני"א סוחטין אותן כחותים וענבים היינו מקלחין בני אדם בכל מקום מפני שטבען נוטה להיותם וענבים.

סימן נו

(א) בדבר חליצה לקדירה בשבת נראה דהוי ספיקא דדינא בדאורייתא דעת ר"ת רי"ף וברא"ש וברש"א שם הגאונים דשבתא אין נפקותא בין קדירה לקערה ומשמע דלדעתם איכא חיוב חטאת, ודעת ר"ה רמב"ן ורש"א דמוחר, ונראה דזה גם דעת הר"מ פ"ה מה"ש ומש"כ דפטור אבל אסור אפשר משום מוקלה, והר"מ פ"ה דעת הר"מ כהר"ף ולא פ"ה טעמו למה פטר לי מחטאת ולפי המ"מ אפשר דגם להר"ף אין חיוב חטאת וא"כ הוי ספיקא דדינא דדרבנן, אבל אין לזה מקור בגמ' דכיון דשבת לא מכני מה שנטעם אוכל דמי"מ חשיב מפרק למה אין כאן מלאכה דאורייתא, וכל דברי הראשונים רהיטו דלדעת המחלקין בין יו"ט לשבת אין חילוק בשבת בין קדירה לקערה, ואף דעיקר חליצה אפשר דהוי ספיקא אם היא דאורייתא דעת ר"ה רי"ף ורמב"ם וזה שבת פ"ג ב' דהיא דאורייתא ודעת ר"ה גאון הוצא ברש"א שבת ל"ה א' דחולב הוא משום שבות לרבין שבת שם, וזו גם דעת הרמב"ן שבת קמ"ד ב' והוכיח מן הירי דרבין פליגי גם אחרוב, וכ"ד ריעב"א כתובות ס' א', [ומיהו שבת ל"ה סו"ס דדברי ר"ח] מ"מ קשה ליכנס בספק מלאכה דאורייתא, ואף אם ננקוט דרבין פליגי אר"א אפשר דהלכה כר"י שבת ע"ה א' דיש דיוש אף בצע"ח וכמ"כ ח' שבת פ"ג ב' ד"ה מפרק [ש"ר בירי פ"ק דע"ז ה"ו פריך במורכ דקה לזכרי נמי איכא דבר שחייב חטאת שחולב וגוזז והנה סתמא דסוגיא דחולב חייב חטאת ואפשר דעיקרו פריך מגוזז ונקט חולב לר"א] ולמה שנהג הכ"י לפסוק כר"ף ורמב"ם כבר הוכרע ההלכה ועוד דהאומרים שהוא דאורייתא הם רובא.

וכל הנידון הוא כשכל החלב נבלל חוץ האוכל [ומש"כ אחרונים ז"ל דאם רוב החלב נבלל סגי נראה דכונתם דכמיעוט האוכל נבלל בחלב אבל אם האוכל משוקע בשליו הקדירה והחלב נלול למעלה לא חשיב משקה הבא לחוץ אוכל ואפשר דאף נבלל לריך שיכא אוכל מרובה על החלב] אבל לא נלול על פני האוכל, ואם דעתו לסנוג נראה דחשיב כחולב למשקה אף שזמן מועט הוא מעורב.

(ב) ר"מ פ"ה מה' שבת ה"ז פסק דמידי דלאו בר גיבול אף אם גיבול פטור ופי' ה"ה דהא דתניא בל"א דא"ר ריב"ר אומר עד שיגבול דהיינו שיגבול דבר הראוי לגבול ובא"ר שאי אפשר לגבול לעולם פטור, ומיהו מש"כ המ"מ דהא דאב"י אידחי מהא דמורסן תימא דא"כ למה לא השיב לי רב יוסף מהא דמורסן ולא מסתבר דלא שמיטת לי לרב יוסף ה"ה ברייתא ורב יוסף סיני, ועוד דתקשה לי מחני' דמתנין מים למורסן ואמאן תרמי' ואש"כ דאב"י מקשה קג"ה ב' דלמא ע"כ לא אמר ריב"ר אלא בקמח דבר גיבול היינו דמכא דריב"ר דאורייתא בקמח אין ראי אבל אכתי משנתנו ע"כ סברי דגם במידי דלאו בר גיבול אינו חייב על נתינת מים, ומיהו שפיר י"ל דמורסן הוא בר גיבול טפי מאשר וכמו שפי' ח' והלכך לא מלא רב יוסף ראי' גמורה לדחות דברי אב"י בדיו וא"ר ומ"מ לדינא קיי"ל כרב יוסף שהרי לא הוכח לו ר"י לאב"י ואין הלכה פתלת

(ח) במשכנ"י סי' ק"ב כתב לחזק דעת ר"ה דר"י לית לי הא דר"ש דמשקה הבא לאוכל כחולב דמי דהא מי כבשים ושלוקות אינו משקה אלא אוכל וכן ליר דגים ואש"כ מחייב חטאת, וכן מחייב חטאת בשאר פירי אש"כ דמשקין היואלין מהן לאו משקה הוא, ואינו מוצן דהלא מים שנבלשו בכבשין ושלוקות כשאלאו כן משקין [פי' מש"כ טהרות סי' ד'] ודג לזירו י"ל נמי בכבש דמשקין, וגם לא מלינו דמחייב ר"י דג לזירו ולא השו' בגמ' דג לזירו לשלוקות אלא לענין אי מותר לכתחלה לגופן אבל לענין חיוב חטאת אפשר דמודה בו ר"י, מיהו כיון דבגמ' מוכח דאינו קיל משלוקות לענין לגופן ה"ה דאינו קיל למימיהן, אבל אכתי אינו ענין לסוחט לחוץ הקדירה דלאו במשקה הדבר תלוי אלא בשם מלאכה וכמ"ש ל"ל ולכל מודה רב דכבשין למימיהן אסור ושמואל מודה בכבשין ושלוקות ואש"כ מחייבין זיתים וענבים לחוץ הקדירה ור"ה י"ל לר"י דלחוף האוכל לאו מינא אחריתא הוא אבל סוחט כבשין ושלוקות לקערה לשחות סוף סוף מפרדי משקה מאוכל י"ה דינו אוכל או משקה, ובש"פ לא מלינו דר"י פליגי על ברייתא וא"כ יתכן דיפליגי כיון דלא מלינו תנא דפליגי על האי ברייתא וא"כ ברייתא כר"י הלא פסק ר"י כר"י בשאר פירות וא"כ מותרין לסוחטן לכתחלה מיהו למש"כ ברש"א דר"י מחייב חטאת גם בשום ובובר מוכח דמחייב אף בדבר שאין היואל משקה מ"ו המשקין אבל כ"ז אינו מכריח לאסור משקה הבא לחוץ האוכל והלא ראי' ר"ה מדלא מפליגי ר"י, וע"ז הקשו הראשונים שהרי גם ר"ש לא מפליגי, ומש"כ עוד דגם חלב בזהמה כשיונק צפוי הו"ל אוכל ומוכה דלא כר"ש ונטה מדברי הח' דדוקא חלב אשה העומד לחינוק חשיב אוכל משום שהוא מאכל החינוק ולא שתייתו, תקשה לי לפ"ז ברייתא יבמות קי"ד דאוסר לגדול לינק בשבת לר"ש וא"ש לא פליגי אלא ביונק בלאחר יד ומשום נערא אבל לחוץ הקדירה לכ"י אסור, אלא ודאי אין לנטות מדברי הח', ומה שהק' ל"ל לאשמעיין בחינוק דיונק אפי' שבת הלא חשיב כחולב לחוץ הקדירה הכס אשמעיין דיונק מן האשה ומזהמה טמאה והוי כאוכל מחוץ הפסולת וגם דין משקה הבא לאוכל אינו פשוט ושפיר אילתריך לאשמעיין. אוצר החכמה

(ט) אר"ח סי' ש"ך ס"ה בבהג, ובמקום שנהגו לסחוט איזה פירות כ' דינו כחותים ורמונים, במ"א סק"א כתב דאם אחד סוחטו או עיר אחת רואין שאם הסיבה שמביאין לידי שימוש סחיטה מיוחד להן ואם היה העולם כולו נמלא בתנאי המקום הזה או האיש הזה היו ג"כ סוחטין אסור לכל העולם ואם אין כאן סיבה ידועה בטלה דעתן ונראה דאף מקום זה מותר וכדמשמע שירוצין כ"ה א' וצ"ל הוי רובא דעלמא ומשמע דצ"ל נמי אין מעשרין אותן ואם צצ"ל חייבין א"כ לא מיתא מידי מהא דזרעו לירק בטלה דעתו שהרי ע"כ אחרת עדיף מיוחד אלא ודאי דגם צצ"ל פטורין, וזו כונת ח' שם שהקשו למה לא משני צ"ל אחרת, ולכאורה קשה הא לא קיי"ל כר"א אלא כונתם דבגמ' משמע דאף צצ"ל פטור ואמאי הלא מודים חכמים בערביא, ובמ"א משמע קל"ה דבאחריתו אסור למסחטינהו.

ובמ"ב חולק על המ"א וס"ל דאף אם אין שום סיבה לזה שהוא סוחט יותר מכל העולם מ"מ אסור לכל העולם ועצמו דברש"א וריעב"א משמע דאין להלוקין בין יחיד לרבים אלא במקום שסיבה ידועה לזה שהוא עושה ואילו היה לכל העולם כן היו עושין כמותו אף ביחיד סגי ושל בית מנשיא לא היו להם רמונים יותר משאר אינשי וא"כ למסקנא הכא בל"א חשיב אף ביחיד סגי אש"כ שהוא בתנאים שזים עם כל העולם, מיהו הדבר תימא דכל פלוגתא דר"י ורבין הוא במקרה שהיה נמלא אחד בעולם שהיה סוחט ואסר במעשיו את העולם כולו וגמלא דאין תוחים ורמונים חלוקין בטבעת אלא חלוקין במקרה של בית מנשיא, אלא נראה דודאי תוחים ורמונים נוטים בטבעת להיותם וענבים שמשקה היואל מהן דעתן של בני אדם קרובה עליהן וכה דקרו לי את בית מנשיא בשמן אינו אלא הוראה שזו שימוש נאה והרבה בני אדם היו עושין כן וא"ל לחקור אחר הדבר אלא משום שהוא תשמיש מועט בעיני אחשבי ומכאן לי אחשבי

הרש"א ל"ד ז' דעת ר"ה גאון כר"ש והרמב"ן כחז שזו דעת
הר"ף וכ"ד הגר"א סי' שצ"ז סי"ה וכ"ד השו"ע שם ובסי' של"ד
סכ"ז, ולדעת רמב"ן דחולב גמור אינו אלא שבות היו שבות שלישי,
ואף שאין להחיר שבות דשבות משוט הפסד ממון אלא שמה שכתבו
הפוסקים דהיינו אמירה לנכרי בסי' ש"ז סי"ה ולגור שטלו בו
קשקשים בסי' של"ז סי"ט, דנראה דאינו בונה ממש אלא תיקון בעלמא
וכלי הגמי מתקן כלאחר יד, מיהו דר"ף פכ"ז דשבת הוכיח דגונה
איירי בליכא סכנתא דכיון דלאחר יד הוא שרי כמו דשריני לנור
במקום פסידא משמע דאי עבד ל"י כלאחר"י חייב חטאת דהוי כפיו
קרקע וחשיב בונה כל שהוא וכ"מ בר"ן שם שהק' למח לא החירו
כיבוי דליקה משום פסידא ותירץ דלאו כ"ע נקיאי לחלק בין מלאכה
הלככה לגופה לאינה לריכה, [מיהו דברי הר"ף והר"ן ל"ה דהיטע
דכריהם דכל כלאחר יד שרי משום הפסד ומשמע דא"ל נעטם מחוך
שהוא כהול ולמש"כ הר"ן לאו כלאחר"י קול מאמירה לנכרי וזה תימא
בסבא ועוד דהא אמר ק"ג ז' בחזיתו על כחפו דין וזריק לה
כלאחר יד ונשמע דכל זה בליכא נכרי וכ"כ במ"ב סי' רס"ז בשם א"ר
בשם סה"ת, ודברי הר"ן יש לפרש דבאמת מיעוץ הקשקשין אינו
אלא שבות ועיקר קושיותו למח אסרו אמירה לנכרי לר"ש דכיבוי
אינו אלא שבות ודברי הר"ף אפשר לפרש דמשמע ל"י דהרוריהו
הלכתא דרז יוסף בזהיר שבות במקום דוחק ולא במקום סכנה
וכ"כ הרמב"ן ורש"א שבת ק"ל ז' דאין למידן מליטור, ומ"מ אין
למידן מליטור דמיעוץ ברגלו לא מייבכר מלאכה וכל שבותין שתיקנו
חכמים הוא לעשות משמרת ושקלו כפלם מה להחיר ומה לאסור
ואין לדמות דברי סופרים זה לזה וכמש"כ המ"ב סי' ש"ז סי"ק כ"א,
ואם נחיר ה"ו שבות האסור נעשה פרנ"ה בחומת התורה ובדואי
הפסדנו במשמרת מלאכות דאורייתא וכבר אמרי דחומר ד"ס מד"ת.

והנה נחלקו הפוסקים בסי' ש"א סעיף ל"ג אם מותר הולאה כלאחר
יד משום פסידא והמתירים משום דאדם כהול על ממנו
והיישין דלמא עבר דאורייתא אכל משום פסידא ודאי לא שרינן
וכדפריך בפשיטות שבת ק"ג א' מ"ט שרי רבנן למיטב כי"ס לנכרי
אע"ג דשבות דאמירה לנכרי קול עפי כדאמר שירזין סי"ה א', וכן
בסי' רס"ז לא שרינן שאר שבות במקום דאיכא נכרי, אלא ע"כ דנור
שממנך ברגלו מלאו חכמים להחיר שלא יגרום מכשול בשאר דבר
דלא מנכר"מ מלאכות ומ"מ בהמירו כפרה סי', ואפי' דגם בליטור הששו
שהוא כהול ויעשה בלא שינוי, [שור"ר שכ"כ המ"א סי' ש"ז סק"ז
בשם הגה"מ, ואין היתר אדם כהול אלא בפחיתו ואלא בדבר שידע
מע"ש וכמש"כ ב"י סי' ש"ז בשם הרא"ש והב"י הפמ"ג סי' ש"ז סק"ז
אלא שייך בחליצה].

והלכך אם יש בחליצה על הארץ שבות דשבות אין להחיר משום
הפסד אלא שיש לנו לסמוך על הפוסקים שאין זו מלאכה כלל.
ומ"מ חייב כל אדם להשתדל לחלוץ ע"י א"י שזו דרך הישרה ע"פ
התורה וסופה להחזיקו וכן נוכחין בכל המקומות שהשבת
חללן ביוקר, ומדרך התורה להחזיק שלי' עם כל אדם ולהעביר על
המדה וכמש"כ הר"מ פ"י מה' מלכים ה"ב, וכשם שאין ראוי להכס
לבעוט ולנקום במריע לו מתוך חולי רוח כן אין ראוי לנקום ולשנוא
את המריע מתוך חולי נפש המשפלה וחסר משקל המדות ואין בין
בליעל למטורף הדעת ולא פלוג, וכל העושים הוא להיות הכמה
החכמים מוגבלה מאד ונחלי מספקת ליתן לפתאים ערמה ההכרה
להשתמש בעושים להקים גברי עולם שלא יהי' העולם ערף לפני
צריאי הגוף וחלושי השכל, אלא העושה לרין להעשות מתוך יגון
עמוק נקי מרגש לרוע עין בשל אחרים, ובהיות האדם בלתי שלם
בתכלית השלמות ומורגז צילר הרע לא יתהלך מלהיות רחמני ולהתחיל
בשטה שמא לא לעשות דין ולא יתן לו להשתמש גם בהערת עצמה
נקמה תחת פיקוח הדעת שאין העדוהו בזה רק לזרזו הדין וזהו בכל
לצנך בשני יאריך.

בהא דאין מדמין שבותין מלאו אותו בצי"ס סי' ש"ז בשם רש"א
בשונה וכ"כ הרש"א שבת ר"פ ר"א דמלה וכ"כ הרמב"ן
שם וכן פנה דברי המ"מ פ"י ה"ט, ודבריהם הן לנתיין שבות במקום
מזה

כתלמיד שזן לפני רבותיו וגם אבי לא חלק בהחלט על רב יוסף
והלכך קו"ל כרב יוסף דאפי' צמדי דלאו בר גיבול כלל אינו חייב
על נתינת מים לחוד ולדעת הר"מ כל שאינו חייב על נתינת מים
אף על גיבולו אינו חייב בדבר שאינו בר גיבול.

ג) ונראה דאין חולק בזה על הר"מ דהלכה כרב יוסף דאף בדיו
ואפר אינו חייב על נתינת מים אלא הראש"ד דהולק
הוא על מה דס"ל להר"מ דאפר אף אם גבל פטור משום דלאו בר
גיבול הוא והר"א ס"ל דאם גבל לכ"ע חייב וכדנתיב דאפר ריבוי
אומר עד שיגבל ולא משמע להו עד שיגבל מיד דבר גיבול אלא קאי
אאפר דאיירי בו וזו דעת חו' שבת י"ה א' ב"ה ל"ב ז' והר"ש
והרש"א והר"ן שם ומכל דברי הראשונים אין הכרח דכונתם דהלכה
כאביי, ובמ"ב סי' שכ"ד בבב"ל ד"ה אין כ' דעת הר"א והחו'
והרא"ש והרש"א והר"ן דצמדי דלאו בר גיבול חייב בנתינת מים
כאביי ואינו מוכרח כלל, ובהא דכ' הר"מ דצמדי דלאו בר גיבול
אף אם גבל פטור, הר"מ יחיד בדבר זה דמדברי ר"ף ב"ה ל"ב ז'
אין הכרח דאפשר לפרש כפי הר"ן דר"ל דלאו בר גיבול לנתיין הוא
ולפיכך לא גזרו והכא צו"ע שרי משום אורח אוכל נפש, וכן יש לפרש
פרש"י.

ולפיכך נראה לדינא דאם גבל מיד דלאו בר גיבול חייב חטאת
[וג"מ ל"ידן בספיקא דדינינן ל"י כאיסור דאורייתא] אבל
בנתינת מים לחוד אינו אלא מדרבנן ולפ"ז הא דהחירו צמורסן
לכחמה לכחלה משום אורח אכילתן וכמו שפי' במ"ב שם ואף במקמח
מותר.

ולכן החולב לחיך הקמח אסור משום מפרק אכל לא משום לש.
ד) ובזמן שאינו מוגז א"י לחלוץ נראה דיש להקל לחלוץ לחוך כלי
מאוס שהחלב ילך לאיבוד או על הארץ, דכל שהולך
לאיבוד לאו שם מפרק עלה וכמש"כ הרמב"ן והרש"א כחיצות ו' א'
בשם ר"ת והב"י עמו ולכן פ"י ר"ת מאכרייתא דנתינתא שמבעל
ל"י א"י שהקצב צפי החצית והנסחט חוזר לחצית וכ"כ בש"מ שם בשם
שיטה ישנה, ומיהו דעת חו' כחיצות שם דאף שהולך לאיבוד אסור והק'
מהא דשבת קמ"ה א' בסוחט כבשין לגופן מותר ותירלו משום דהחם
למיימיהן נמי אינו אלא מדרבנן ודבריהם ז"ל ל"ע דהא ר"י אית ל"י
החם למיימיהן חייב חטאת מ"מ לגופן מותר ואולי כונתם דהכי
דכסוחט למיימיהן מחשיב להו כדבר העומד לסחיטה אבל סחמא
אין עומדין לך, וכן תירץ הרמב"ן שבת ק"א לפרש"י ומ"מ נראה
מדבריו ז"ל שאינו אלא לפרש"י אבל למאי דמסיק דגם ביון איכא
מלבן א"י לזה אלא כל שא"י להנסחט דינו כמו כבשין לגופן דמותר
[ומה שסיים הרמב"ן שם "וכן עיקר" כוננו ז"ל דפסיק רישא אסור
אף דלא ניחא ל"י] וא"י כוננו דכן עיקר דעטם דכבשים משום דכל
שאין כוננו למשקים הוא אכילה דאפרת ומ"מ כל שהולך לאיבוד
לאו סחיטה היא מקיימת בסבא כמש"כ כחיצות ו' א' וקצת משמע
שם דאף לפרש"י רק רב אסר לה אכל קשה מאן פליג עלה ואפשר דה"ל
לאו לדיקא ומה שהקשה שם בזה דאמר דאחא לידי סחיטה וכוננו
להקשות שהרי א"ל למיימיהן אע"ג דכבר פירש דמ"מ אסור מדרבנן
משום דס"ל דלא שייך למגזר כיון דהוא רק איסור קל לכחלה
והר"ן כחז ג"כ בפרש"י דאף מן הכד אסור לכחלה ומחמירין בזה
עפי' מכבשין לגופן ומ"מ מבואר מדבריו ז"ל דאינו אלא מדרבנן.
ולדינא כחז המ"א סי' ש"ך סי"ק כ"ג דברא מן הכד ואין בלי
תחתיו והולך לאיבוד מותר אף למאן דאסר פסיק רישא
דלא ניחא ל"י דכיון דהולך לאיבוד לאו מלאכה היא כלל וכתב כן
בשם המ"מ והרש"א וריב"ש [וכ"כ אחרונים בשם א"י] בזה דסי'
ש"ל באשה המנטעת שבת ז' עטמים שאין זה מפרק שהולך לאיבוד
ועוד דמתירין מלאכה שא"ל משום לערף, ועטם השני כתבו חו'
והרא"ש שבת קל"ה א' ומ"י המרדכי פ' המוציא יין משמע דעל
הקרקע לא חשיב מפרק וכעטם ראשון של א"י, ומ"מ י"ל דיש איסור
דרבנן ושרינן ל"י משום לערף] וכיון דהנידון הוא בדרבנן דאף להר"ן
דאסר אינו אלא מדרבנן ודאי נקטינן להקל במקום לעב"ח והפסד
מרובה שהבהמה מתקלקלת, וגם שבות דשבות הוא דאף אם שם
מלאכה היא אכתי הוי מלאכה שא"ל ודעת רב"פ כר"ש וכמש"כ

המים אף דלא ניחא ליה בליצונו אסור ומיחו לדעת הערוך נראה דאף
דניחא ליה בליצונו מותר אם לא שיש כאן משום דש וי"ע.

(ו) צ"ה א' החולב והמחנץ והמגנץ, מחנץ היינו שעושה פעולה
שמחנצת השמן שחלצו ונעשה גוש חמאה או גוש
גבינה, והלול נפרש ונעשה נסיוני דחלצו המזכר פסחים מ"ז א'
והיינו קום דתנן נדרים נ"א ב' והיינו מי חלב המזכר חולין קי"ד א',
ומשום דנפרש העב מן הלול חייב משום צורר ופעולה זו נעשה
בסגולות שונות וכל אופן שנעשה חייב משום מחנץ, ואין חילוק בין
מעיל אבקת תמלית חור החלב עד שנעשה גבינה, או נותן האבקת
לחוך הכלי ושוף עליה חלב, לפיכך החולב בשבת לחוך אבקת
המספכת את החלב לגבינה חייב משום מחנץ, מלבד איסור חולב,
ואפי' את"ל דזה היו כחולב לחוך האוכל אכתי חייב על מי חלב
הנשאר משקה, ועוד דאין היתר לחוך האוכל אלא ביו"ט ולא בשבת
לדעת כמה ראשונים וזו ספיקא דדינא בדאורייתא ועוד דלא דמי
לחולב לחוך הקדירה דהתם זה מחמלה לחוך האוכל, והכא אחרי
שהוא משקה מחפץ לאוכל אף שאין זמן מפסיק ביניהם מ"מ לא
דמי לחולב לחוך הקערה וקשה לדמות באיסור סקילה, אבל אין
נורך לדון בזה כיון דיש כאן חיוב חמאה של מחנץ, ומגנץ היינו
שמקנץ את פתיתי הגבינה ומדקנץ לגוש אחד, כמבואר בערוך.

(ז) לסחוט לימו"ן על סוכר ולאכול את הסוכר ודאי מותר כדון
לסחוט על האוכלין המבואר סי' ש"ך ס"ד, אבל אם דעתו
לחת את הסוכר לחוך המים נראה דסחיטה זו אסורה, דכיון
שדעתו למשקה חשיב משקה כשיזאל קדם שנבלע בסוכר, ואף אם
היה אפשרי שלא יהי' המשקה צעולם אלא היה נפרש לחוך הסוכר
ו"ל דחשיבא סחיטה כיון שסוחט למשקה, ואפשר שאם יאכל רובו
והמיטע ישליך למים מותר, ואם לריך ליתן מין לימו"ן לתינוק
לרפואה יש לעשות כן.

סימן נז

שבת ע"ד ב' האי מאן דפריס סילקא כו', כתבו חו' אבל שאר
אובלין לא, ודבריהם סתומין מה חומר יש בצלקת משאר
אובלין, ובהג"א איתא אבל שאר ירק לא, ואפשר כונתם דוקא ירק
שעיקרו לבישול וסילקא וכל דדמו לו וכדאמר ברכות ל"ח ב', אבל
לקמן קי"ד ב' סתמו התו' משמע דכל ירק דק יש בו משום עוה"ק, וכ"כ
הב"י סי' שכ"א בשם הגה"מ בשם הר"י בשם רש"ם ובשם הרא"מ
דהר"מ אסר פירות דק דק, והרש"ם כתב להחיר פת משום שאין
עוה"ק אחר עוה"ק, ומבואר דכל פירות וירקות חייב עליהן, אע"ג
דנאכלים חי כמו פת, ורש"י פי' קב"ה א' שלא יקטום בכלי משום
עוה"ק כדון פריס סילקא, משמע נמי דלאו דוקא סילקא, וכן הר"מ
פכ"א כתב סתם החותך ירק דק דק, וכ"כ בעו"ש סי' שכ"א, ודברי
התו' שלפנינו שכתבו דשאר אובלין שרי יש לפרש על פת, וקשה
לעשות סניף מדברי הג"א בשם ר"י כיון דל"מ לו חצר, וכן מדברי
הרא"ש שכתב על פרש"י והסכים לפר"ח, אין לעשות סניף כמו
שחמה בק"ג, וכן בשבת קי"ט א' אמרו ר"ה פריס סילקא ואי אפשר
לפרשו אלא כפרש"י וכמו שחמה צמחנות יעקב, והטור לא חש
להביא דעת הרא"ש בזה, ואחרי שהרי"ף והר"מ פי' כפרש"י וכן
התו' וש"פ שהביא בהגה"מ, וכ"כ ב"י דהסמ"ג והמרדכי והר"ן
הביאו דברי רש"ם והיינו כפרש"י, דגם באוכל איכא עוה"ק, וכן
הרש"א דן בפירור פת והביאו גם הר"ן.

אמנם הר"מ הטיל בו חנאי דדוקא בחותך לנשל, ואם אמנם אין
כן דעת רש"ם וכל הפוסקים שהביאו זהו דן בלפרר
פת לאכול ולא לנשל, מ"מ נחוסף דעת הר"מ בחותך ע"מ לאכול
לדעת האומרים שאין ענינה באוכל, ואמנם נראה דמודה הר"מ
דאיסורא איכא אפי' בחותך לאכול וכמו שנחפץ ב"י, וזה מוכרע
מכא דתניא בתוספתא פ"ק דביצה אין מרסקין דביצה גרורות
ומרובין

מזה דאע"ג דהחירו אמירא לנכרי בקונה בית צא"י לא החירו
במלה, וכונתם דחז"ל שקלו דבר שיוכל לגרום זלזול בשמירת שבת
והעמידו דבריהם אף במקום כרח ודבר שהחירו יותר מחקבל לבני
אדם הקילו ואין לא בקיאות דבר צא"י שהחירו שבות משום קיום
המלה, ואין לא בקיאות צמחנות, והביאו רמ"א מהא
דשריין שבות שבת ל"ד ב' צמח ולא שריין במלה, ונראה דכונתם
דבולתא חמה מצית לכרמלית מפני החמה לא היו כמת מלוח ולא
הותר לא לנזיר ולא לכהן ולא להולך לשחוט את פסחו או למול בנו
ומ"מ הותר שבות ולא הותר במלה, עוד הביאו רמ"א מהא דמתירין
שבות צנור שעלו צו קשקשים ולא הותר שבות במקום פסידא
דלוקה, והנה לא נתפרש כונתם דלמה באמת חילקו חכמים בין
פסידא לפסידא, ואפשר דשבות דמיעוץ צנור קיל עפי ולא מוחזי
לאינשי כמלאכה, א"כ שקלו שלא להכביד על הציבור יותר מדי, ו
ומפני שאין אנו בקיאים בטעמם ובמדתם אי אפשר לנו לדמות זל"ז,
ומיחו הר"ן פי' חצית כתב לחלק בין שבות ע"י שינוי לשאר שבות,
ומ"מ מסתבר שאין כל השינוין שוין ואין למדין זה מזה ורמ"א מהא
דק"ן עד שמגיע לביתו וזורק בלאחר יד דלא החירו אם יש נכרי אלמא
אמירא לנכרי קיל משבות ע"י שינוי, ואפשר דלא אמר הר"ן למעשה
אלא דרך שינוי כיון דהרמב"ן והרש"א תפשו בפשיטות שאין
למדין מלגור שעלו צו קשקשים למקום אחר, ועוד נראה להכריח
דדוקא צנור החירו דאם איתא דכל שינוי קיל משבות דשבות א"כ
למה אמרו צנור הביאו הרי"ף ר"פ ר"א דאם שכתו להביא איזמל
מידחה למחר ליתי צפוי וצשערו דהא לכו"ע שריין אמירא לנכרי
להביא דרך כרמלית משום מלה, אלא ע"כ אין מדמין השבותין ומ"מ
הר"ן דשינוי קיל ר"ל לפעמים שינוי קיל כפי שמאלו חכמים.

(ה) **הצנורות** של הספקת המים יש בצנורותיהן עור עגול בשוליהן
המתהדק על קצב הצנור וזה ממש מסוכרייתא
דנזייתא וצו"ע סי' ש"ך ס"ח כ' שנוכחים היתר ויש ללמד עליהם
זכות משום דמי לספוג שיש בו בית אחיזה אבל יש לגמגם בטעם
זה ולכן עוב להנהיגם שלא יהא כלי תחת החצית, ומשמע דמ"מ
מזריפין לסניף הא דברא ארוכה, ולכאורה אין טעם זה מובן כלל
דהא אין בית אחיזה מועיל אלא שלא יסחוט צידיו בשעת אחיזה
אבל הכא צמחנות שנשעת הידוק קיימין ולכן פי' הר"מ שהוא
ע"פ טעם הראב"ד דבאמת צמחנות קיומה נסחט ומ"מ מותר דהוי
כמריק מים מללוחית, ומיחו נראה דכונת הראב"ד כיון דספוג עשוי
לכך לקבל על ידו מים ולהוריקן לא מיעטלי המים בתוכו למקרי דש
וכמו שסותמין ופותחין את הדלת ולא חשיב צונה וסותר ומ"מ לריך
בית אחיזה דאין יחודו בלא בית אחיזה, והכא בצנור לא שייך
זה, ולכן אין מובן לן שום סניף צמה שהצנור ארוכה, וע"כ שנהגו
כהערוך, ובש"מ בשם הרש"א כחצות ו' א' חומך דעת הערוך,
וכ"כ בשם רבו הר"י, והכא צנור דידן איכא תרתי משום ליצון
ומשום שהמים נסחטין ונשאריין צנורה, ומיחו תרתי אין לו שום
הנאה מזה שאין שום נורך בליצון העור ולא צמים שאין צמים היוצאין
אף עופה להטפית ע"פ העור ומצטל בטל ונראה לדעת הערוך שרי
וכיון דסחיטה העור אינו אלא מדבקין וכמש"כ הר"מ פ"ט הי"א
יש לסמוך על הערוך [ובתו' שבת ק"ג א' כתבו דאיסורא דרבנן
בלא ניחא ליה מותר וכ"כ יומא ל"ה א' וע"י פמ"ג סי' שט"ז צא"א
סק"ע] ואפשר דהכא צנור להיות תמיד צמים ואין מסורין אותו
לעולם אין זה דרך ליצון כלל, ולענין מים היוצאין משום חשש מפיק
ודאי יש לסמוך דעת המקילין צא"ל למימיו והכא אף שאינו הולך
לאיבוד חשיב כאלו להם לגדל מיעוטן.

ומדברי הר"מ פ"ט ופכ"ז נראה דפירש כל סחיטה משום ליצון
ולא משום דש והא דאמר אין סחיטה צשיער היינו שאין
בהם משום מלנן ומקור דברי רבינו צנור כ' צמ"ע בצמים ל"ד ור"ל
דאין כיצום צנור בלא כסוכס.

כתב הר"מ פכ"ז הכ"א שחי מטהרות כו' שהרי דעתו שילאו המים,
ע"י כ"מ ואולי ע"מ ו"ל שהרי אין דעתו שילאו המים ור"ל
דלא ניחא ליה והוא דעת הערוך ומיחו כידי דניחא ליה בינייתא

רצו במשנה וכן פרש"י, והיינו בהתיבות גדולות, ומפרש רצו דלא אסרינן עורה חלה בשיש צו מעין מלאכה, ומאן דאמר אשווי אוכל שרי היינו דשרינן בשביל לערף דבעלי חיים ומאן דאמר אערוחי באוכל שרי סבר דאשווי אוכל חשיב עושה עפי ואין להחירו.

והנה הכ"י במסקנתו דן לענין אינשג"ל וליקף לדדי בהיתר. א. דעת תו' דדוקא סילקא [והוא כהעסקת הג"ל ולמש"כ געיל יש בזה פלוגתא בכונת ר"י]. ב. דעת ר"ח ובהר"ש דלא הוזכר כלל דין חתיכת ירק. ג. דעת הר"מ דדוקא לשל איכא חיוב ואינו לאכול מותר. ד. דעת רשב"א דלאכול מיד מותר. ה. שאין חותכין דק דק, ואחרי כל הג"ל החמיר שיבואו לעשות חתיכות גדולות ק"ת [משמע יותר מדרך שנהגו כדי ללכת מספק ואש"ג דלדד לומר שאין מי שחולק על הרשב"א מ"מ לא סמך ע"ז, והיה מסתפק בהרשב"א דסתמו לא ס"ל כן, והנה ג' ההיתרים הראשונים נסתרים מהא דתני בתוספ' שאין מרסקין דבילה גרוגרות וחרוצין לפני הזקנים הרי דסילקא לאו דוקא, והרי דלא כהר"ש דגם פירור אוכלין אסור והרי דאפי' לאכול אסור, ואין לנו לישב חלה דלפני זקנים שאינם יכולים לאכול קדם ריבוק שאני וכמו שכתב בהש"ד וכמש"כ המ"ח, ואש"ג דבתה"ד כתב דחייד שאינו יכול ללעוס הולכין אחר הרוב, אפשר דזה שורה בכל זקנים שאני, והעיקר דלא כתב כן חלה צבאר שאין צמינו עחינה, ועוד י"ל דתוספ' דדיכא ולא בחיתוך וכמו שהוכיח המ"ח וזה שם עחינה עלי' עפי וכמש"כ געיל.

ולמש"כ געיל דתוספ' איירי אפי' צותן נפיהם לאכול נסתר גם היתר הדי' של סמוך לסעודה ולריכס חנו ג"כ לחלק בין זקנים נשאר בני אדם, או בין חיתוך לבתיבה.

והנה המ"ח ס"ק י"ד האריך להוכיח דתוס' איירי בבתיבה ולא בחיתוך, וסיים ומ"מ ג"ל שהדין אמת דאסור להתוך גרוגרות כיון שהוא ג"ק, וכמ"ש ס"ט, ומשמע דלפני מי שיכול ללעוס כן שרי, ובמ"ז צב"ל השיג עליו דאפי' למי שיכול ללעוס כן אסור, ובאמת הדבר מחמיר דבכל הפוסקים עדנו צפרים סילקא לא הזכירו תנאי שיהא בשביל זה שאינו יכול לאכול בזה זר, ואמנם יותר יש לחמור שחלה איסורו לפני זקנים בלשון נראה לי ותלה עליו חלה דס"ט, ובמה נסתפק הלא כהן צבי"צ כבר דחה המהמר כל שלשה ההיתרים שהזכיר צ"י וכתב דהחיתוך ירק דק דק חייב משום עושה דלא כהר"ש ודלא כה"ר דדוקא סילקא, ודלא כהר"מ דדוקא נכשג, ובהר"מ לא הגיה בזה כלום, ולמה יבא מותר דבילה גרוגרות וחרוצין לפני זקנים.

אבל יתכן שהמג"א פשט צפוי דלפני זקנים הוא זקנים המסוצין לאכול, ודברי הרמ"א שסיים דלאכול לאלתר מותר קאי אלא וירק אכל לא קאי אגרוגרות וחרוצין לפני זקנים, שהרי בהדיא אמרו לפני זקנים, וא"כ לריק טעם למה אסור לפני זקנים, ועל זה כתב המ"ח דבאמת לא הוזכר בתוספ' חיתוך רק כוונה ובה נוחא דאין כאן היתר דסמוך לאכילה, ויש מקום לומר דחיתוך לפני זקנים מותר כיון דהוא סמוך לאכילה, וכתב דמ"מ דעתו לאסור שאין אנו סומכין להחיר כדעת הרשב"א חלה צלירוף דעת הפוסקים שאין עחינה נשאר אוכלין או כדעת הר"ש שאין עחינה באוכלין, ובסמוך לאכילה ממש אלימא עפי סברתם דלא מקרי עושה אכל כל זה באפשר לאכול אכל באינם יכולים לאכול בלי פירור שם עושה עליהם אפי' לאכול לאלתר וכמ"ש התה"ד והיינו דכתב המ"ח ומ"מ ג"ל דהדין אמת כו', ר"ל דגם חיתוך אסור אפי' לאכול לאלתר ומשום דהוא ג"ק ורמז על דברי תה"ד דבס"ט, ועל זה סיים ומשמע דלפני מי שיכול ללעוס מותר, והלפני מי' היינו שהוא לפניו ומיסב לאכול.

נמצינו למידין דשחיקת צננות לפני התינוקות בשבת, שאינם יכולים ללעוס אפי' להאכילי' לאלתר, אין כאן היתר שג' הרשב"א, וג' היתרים הראשונים שהזכיר צ"י כבר הכריע בשו"ע כפרש"י דפרים סילקא, ובכל ירק חייב אם לא הזכיר ע"מ לשל, וא"כ יש בזה חיוב חטאת, ואין לנו להחיר רק ע"י שינוי צקחא דסכינא או קחא דקף ומזלג, ולבצירות התינוק אין השינוי מזיק שאין כאן שינוי בחולאות השחיקה, חלה שיש כאן שינוי בעבודתו של השוחק שריק ערחה עפי' לפניו

וחרוצין לפני זקנים הרי צדדיא דריסוק חרוצין לאדם אסור כמו לפני בהמה וכן הדין עושה דכיון דאסור לה כה"מ משום שגראה כעושה אין חילוק בין אדם לבהמה, וכן מצוה צ"מ פכ"א ה"ג והתיר שחיקת הריפות צען הפרור משום שאין מחוסרין רק שחיקה הרי דמחוסרין דיכא אסור אפי' ע"מ לאכול, ולפ"ז אין הכרח דרשב"ס וסיעתו ס"ל דחיתוך ירק דק דק הוא אפי' לאכילה דאפשר דמודים דחייב ליכא חלה בחיתוך לשל כדעת הר"מ, חלה עדנו לענין איסור, ומיהו סתימת דבריהם לא משמע הכי דכיון דאסור לדון בפירור פת מכה פרים סילקא הו' להו לפרש דהתם לשל דוקא, ואש"ג דאיסורא איכא אפי' לאכילה מ"מ צפת מותר, ומשמע דעת בני רבותא דאפי' לאכילה חייב דפירורין דקין לעולם שם עושה עליהם, וכ"ה צדדיא ברשב"א בבתיבה שהביא צ"י דפרים סילקא לאכול לאחר שעה צו ביום חייב עלי', נמצינו למידין דחיתוך ירק דק דק לאכול לאחר שעה יש צו ספק חיוב דאורייתא מחמת פלוגתא דרבותא, [מיהו הרשב"א התנה שיהא דרכו בכך לבישול] ולכ"ע איסורא דרבנן איכא, וצירי פ' כ"ג אמרו כהן דשחיקת חומא כו' כד שחיק במדוכה משום עושה, ואש"ג דחומא חי עדיף כדאמר ברכות ל"ח ב', וזו ראי' מברכת דיש עושה אף צירק הנאכל חי ומשמע דאכול חי דהא סיים היר"י כד יביז משקין משום לש, ולשל אינו עושה צו משקין, וע"כ דמודה הר"מ דאיסורא איכא ויפרש היר"י חיוב דרבנן, ולדעת תו' אפשר דמודים בבתיבה, וכן הר"ש מודה בבתיבה, ואין לנו שום סניף בבתיבה מדברי תו' ובהר"ש כיון דמפורש צירי' לאיסור, ואין סברא לחלק בין כותש במדוכה לחיתוך דק דק חלה לענין סמוך לסעודה אכל לא צעיקר עחינה באוכלין.

[א"ח"ח 567:12]

ראמנם כשחיתכו לאכול מיד בזה דעת הרשב"א והר"ן [מיהו אין הכרח שהר"ן הסכים עם הרשב"א שהרי סיים צדצרי הסמ"ג להחיר צפת משום שכבר נעחנו ולא הכריע וכ"ה צדדיא דריב"ש ס"י קפ"ד צדצרי השאל דהסמ"ג פליג על הרשב"א וכ"ה בלשון ריב"ש שם שהדבר בלתי מוכרח] דשרי לכתחלה, ויש לתמוה על זה מהא דתניא בתוספתא אין מרסקין דבילה גרוגרות וחרוצין לפני זקנים, ולשון לפני זקנים מתפרש שהן מסוצין לאכול, ואף אם יש לדחוק ולפרש ליתן לפני זקנים, מ"מ כיון דלפני זקנים באמת שרי, לא הו"ל לתנא למתני בלשון שיש לעשות, ועוד דתנא מהדר אסתקתא ויהיז שריותא צקחא דסכינא ליתני דמרסק סמוך לאכילה, ולכן נראה דלא החיר הרשב"א רק חיתוך דק דק כיון דעיקר החיתוך הוא דרך אכילה אין חילוק בין חתיכות קטנות וגדולות והכל מקרי דרך אכילה אכל ריבוק היינו כתישה כמעשה העחינה ממש ואין זו דרך אכילה חלה תיקון המאכל על צורה אחרת אין אכילתו מיד פועלת כאן כלום.

ולהאמור נראה דריסוק פירות יש בהן חיוב חטאת אפי' סמוך לסעודה והא דתנן קנ"ה א' אין מרסקין את השחת ואת החרוצין לפני הבהמה ומצוה צנ"י שאין כאן רק משום שבות של אשווי אוכלא, או שבות של אערוחי באוכלא, אכל משום עושה ליכא, י"ל דאיירי בחתיכות גדולות ק"ת שאין עליהם שם עושה, או דמיירי שאין נפרדין לריסוק חלה נעשין רבין ואין זה עחינה, ומיהו התוספ' דתניא אין מרסקין דבילה כו' לפני זקנים ע"כ משום עושה דהא קי"ל אשווי אוכלי שרי אפי' לבהמה כש"כ לאדם ואערוחי ודאי מערמינן לאדם, וע"כ דאיירי צריסוק גמור שכן האריך לזקנים, ונהרס כל הגוף והשיב עושה גמור ואין היתר רק צקחא דסכינא.

ובעיקר דינו של הרשב"א נראה דהרשב"ס וסמ"ג ובהרדכי ובהר"מ שהביא הגה"מ אינם מחלקים בין סמוך לסעודה או לא דלא לישתמיט שלא יהו מפרשים הדבר, וכתב"ד ס"י נ"ו מצוה צדדיא שהבשר לפניו לאכול ואינו יכול ללעוס ורואה לחתוך דק דק ולא הביא כלל דברי הרשב"א והר"ן, ובסברא יש לחלק בין צורר לעושה שמשנה צורה הראשונה עפי', וגם אינו דרך אכילה.

ודברי הר"מ פכ"א ה"ח הניחם המ"מ צ"ע וכן הכ"מ האריך אכל לא נתישבו עדיין, ואפשר דתיבת צפירות ע"ס וז"ל בחתיכות, ומרסקין שהזכיר צפתח וחרוצין היינו מחתכין וכמו שפי'

להשוות צמחי דאפשר, ואם אין עמיהם אלא צמ"ק הוא צלל דבר אף צמחי אובלל חיוני ענין לפלוגתא ואין לנו ממשעין פלוגתאן בזה, אלא סברת נא ג"ק מחזקת שאין עמיהם צמחי אובלל שאינו ג"ק וזכור מה שחמרו צמ"ק אין עימור אלא צמ"ק, היינו נסמך דלפעמים אובלל ג"ק מאצת צורת המלאכה, דזכו העם שאין עימור אלא צמ"ק, בנזרת השימור חיוני אלא צמ"ק, דאי לא דכוי שינוי בנזרת המלאכה לא היינו חושפין ג"ק לעיקר בנזרת המלאכה אף דממשכן הים המלאכה צמ"ק, דהפדעים שאלו קוצפין אותן דנעין דומיה דמשכן הן דוקא בדברים שצריכים שינוי בנזרת המלאכה דהא לא צעין עורות חיונים ועורות חסמים וכיו"צ ומלאחי צמ"ק שהאריך לפרש בעין זה.

והא דהביא תה"ד דברי המהר"ם צנחם לפני התרגומים משום שאין עומן אחר עומן, בחולקים על סברת חו' הוא כפי הלך דלכתו' מותר אפי' לפני מי שאינו יכול לנעום שכל הגדון של תה"ד לפני מי שאינו יכול לנעום ומביא דבריו חו' להחרי' וע"ז קאמר דשאר פוסקים חולקים בזהלעז ואם החו' מודים ודאי אסור, ומ"מ מסיק דצמ"ק ג"ק מסתבר להחרי' אפי' לפני מי שאינו יכול לנעום, כיון שהוא יחיד, אבל אם חיוני ראוי לשום חרס יש לאסור ועדיין אפשר נומר דצמ"ק אפי' אם זה שאינו יכול לאכלו הוא יחיד אסור אף לנעם תוספות.

סימן נח

(ח) **שבת קכ"ז** א' ה"ד משני חר"ם על יד על יד כו', לעיל סי' נ"ו כחצו דדעת הראש"ד החו' הראש"ש הרשב"א וחר"ן בינה ל"ב צ' דמיו דלאו צר גיבול נמי חייב כשגבול אפי' לריב"י ודלא כהר"ם פ"ה מהלכות שבת דהר"ם מפרש הא דאמר ריב"י פוער עד שיגבול היינו עד שיגבול מידו דבר גיבול וכמש"כ המ"מ שם, אבל ש"פ מפרשי כפשוטו עד שיגבול את האפר, ואי הו' מפרשי כהר"ם לא קשיא כלל לפרש"י בינה שם דקוטמא שרי לגבול משום דלאו צר גיבול הוא, ולא יתכן שיקפו מדברי אביו [וכונתם דנתינת מים לחוד חשיב לש] דשפיר י"ל דקיי"ל כר"י יוסף לעיל י"ח א' דלא שצוקין פשיטתו דר"ב יוסף מחמת ספיקו דאביו, אלא דקשיא לכו דלכא לאמ"ד דזה שאינו צר גיבול יגרום פטור, וס"ל דזה חיוני חלוי כלל בפלוגתא דרבי וריב"י ואי מידו דלאו צר גיבול חיוני כלל נש לא שייך לומר נתינת מים זהו גיבול, וכ"כ צנחן הראש"ש בינה שם בפרכא קמיתא ומה שסיים ועוד כו' לאומי פרכא קמיתא הוא, וכ"כ לשון שאר הראשונים שלא הזכירו פלוגתא ר"י ואביו, והא דחצו לפרש קטמא היינו אפר יבש ולא פ"י שנתן לחופן מים ולא נצקן, משום דממרח צדן צפי החטור וממילא מתגבלין, ואין לומר דמגבול על יד על יד דהו"ל לפרש בהדיא.

ולפ"ז השינוי שנושה על יד על יד מילי מאיסור דאורייתא, וגרסא דאורייתא דמותן החומץ על המרובה בכלי אחד ואח"כ נועל מעט מעט לכלי אחר ומגבול ומחזיר כולן לכלי אחד, וזה נקרא שינוי שאין זה בדרך מלאכה וגם אין כל התלקים שזין צבילתאן כיון שנועל מעט מעט קודם שגבולן בכלי הראשון אבל אם מתחלה לוקח מעט קמה קמי ונותן עליו החומץ ומגבולו אין זה שינוי, חדש שהרי הא דאין גובלין לרבי פרש"י דכיון דרבי מחייב בנתינת מים לחוד אי אפשר לעשות שינוי, אלא דשינוי דיד על יד חיוני אלא בניבול ולא בנתינת המשקה לחוך הקמח.

ושמעינן מכאן דשינוי שנושה קודם המלאכה חשיב נמי שינוי שהרי בשטה שמגבול את המעט לא מייבטל מלאכה שגבולה מהמרובה, [וכ"כ דרביהם סי' שפ"א אבל לא מסתבר, ולמש"כ לקמי' דהמעט עלמו חשיב שינוי לא נשמע מכאן כלום].

אח"כ ראינו דה"ה הרמב"ן כתב דע"י ע"י חשיב שינוי אפי' שמגבול כל לרכי אין דרך גיבול בך שאין דרכו אלא צמודה, ולא אחפוש כונתו ז"ל, וגרסא דט"ס"ה וז"ל שאין דרכו אלא צמודה, וגרסא דשתיא לא דמי לקמה שאינו מאכל בלא אפי' ופעמים שאדם

לענין חייב עומן אין נפקותא בין דבר יבש שמתפרד לרסיסים נפרדים, ובין דבר רטוב שמתדבק בטחינו לגוש עב, שהרי דבילה וגרורות שנתחשין מתדבקים לגוש ומ"מ יש בהן משום עומן, וכן ה"ה פכ"ה הי"ג כתב דמותר לנמור שהיקת הריפות בקדירה שמורידה מעל האש כיון שאין מהסבין דיבה, ומצוה דמלך שמתדבקין לגוש אחד לא נגרע איסור עמיהם, וכן בזה דתנן שבת קכ"ג א' נועם בשינוי פרש"י וחז' דמרווחין שהמלאכה ע"י שינוי אבל צמח שנעשה גוש אחד בדרך הנעיסה לא הוזהרו כלום, וכן הדין נותן דחיבור הנעשה ע"י הלחות לא חשיב חיבור וכמבואר בר"מ פ"ו מעו"ה ה"ד שאין חיבורי אדם חיבור, והנה קדם ששחק את הצננא עמא שנגע בה עימא את כולה ואם נגע בשחקין אין עמא אלא מקום מנוע, ובננא שחפכה דק דק חייב משום עומן, ושחוקה שהפרידה צמכין לפורוין דקין אין עמיהם אחר עמיהם.

ענין אין עמיהם אחר עמיהם שהזכירו פוסקים חיוני ענין לחין בישוב אחר בישוב שנתקו הפוסקים, דלכו"ע ארתה כופרה והדר ואיקושי וחדו וארתה חייב וכן במחבת, דכל דהדר ואיקושי הדרה לקמיתא. אלא צבאר לא הדרה לקמיתא דבאר לזון מצושל נמי מצושל הוא, ובמים נחלקו הפוסקים אי מים מצושלים לזון יש בהן כח הבישול, אבל הא דאין עמיהם צמח היינו שאין עומן אלא בהפדס של חיבור עצמי אבל הפדס של חיבורי צמי אדם חיוני כלל עומן, אפי' בחיבור דבר שלא נעמן מעולם, אלא צא לעולם מפורד, ויש עוד שאלה צבושל אחר שנתבשל במצ"ד ופלוגתא זו היא אם מצ"ד יש בו השינוי צבושל גמור שאחרי כן לא יפול על"י כב"ש צבושל וכיו"צ בטחינה מלינו מחוסר שהיקה. ואוצר החכמה

סימן שפ"א ס"ט פ"ה דהוא"ל ואין יכולין כו' קמשי' ל' אובלל, מ"ה הרמ"א משמע משום שאין ראויין לאכילה מקרי אשוויי אובלל, והיה אפשר לומר דאפי' דלא קיי"ל כר"ה ק"ה א' דאסור אשוויי אובלל, הנה האובלל עלמו ראוי דוחק אבל הכא חיוני ראוי עפי' אבל בזה"ד מצוה דמיו מילי קאמר ומש"כ דנוגע לאיסור אשוויי אובלל היינו לר"ה, וא"כ נחלי דקיי"ל צמ"ק כר"י אין כאן איסור אשוויי אובלל, ומיכו זה קשיא רק הנה דכתב רמ"א לאסור משום אשוויי אובלל, דלפ"ז גם צאינן לאחרי' יש לאסור אבל אם מכין שיאכלו אחר שעה יש לאסור משום עומן כיון דאין ראויין לאכילה בזה עמיהם ומשום טעם שאין ג"ק לא סמך תה"ד להחרי' ובמ"מ ס"ק ג"ב כתב דהרמ"א מייירי צמניה לאחר זמן ובס"ק ג"ד כתב ענ דברי רמ"א דיש מקולום בזה והם דברים הסותרים ז"ל דצמניה לאחר זמן לא מלינו מי שמתיר.

ולמש"כ לעיל דעת רמ"א דהרמ"א מייירי לפני התרגומים שאוכלין טעמו ונשון לפני נא מתפרש אלא בזהו וכן הוא בזה"ד בזה"ד בזה"ד השאלה של היתוך בשר לני, ואפי"ה אסור בדברי תה"ד וגם סמך להק' בדעת הרשב"א הוא צראוי לאכיל בלא היתוך וכמש"כ נשיג, ולשון אשוויי אובלל שכתב רמ"א היינו דצ"ה ח"כא על"י שם עומן, ול"ק ק"י הע"ז והגר"א. אח"כ 1234567

ולשו"ן וכל זה כו' שכתב רמ"א, כתבנו לעי' לפרש דקאי לדברי המהר"ר בחותך ירק דק דק, וענ פירור להס', דלאחר ח"ל טעם שאין עומן אחר עומן, אבל קשה כיון דצמ"ק וחיתך לפני מי שאינו יכול לנעום אסור גם לאחר, ח"כ ע"כ לריק לנעם שאין עומן אחר עומן, ואפשר דכיון דחיבור של קמה נעשה ע"י המים ודאי נא חשיב כעמיהם צמ"ק דהס' מהלך את גוף הטבעי, והרשב"ם חידש דמותר אפי' בחותך לאכול לאחר זמן דלא חשיב חיבור כלל, וזהו אין עומן אחר עומן וכמש"כ לעיל, ומ"מ אין הדבר מוכרע בכוונת הרמ"א והרמ"א, אבל בכל אופן הדברים נראים, ואין להקל בריסוק.

מש"כ בזה"ד דאין עמיהם אלא צמ"ק, אין כונתו ממש בעין שאמרו בעימור וצדישה דהא כותש רגבים חייב משום עומן עומן כמו שאמרו ע"ד צ' צעושה הציתא, וצבילה ח' צ', אלא כונתו באובלל דוקא ובעין שכתבו חו' שאין עמיהם באוכלין הנאכלין חיון ואין לריבין הדקה, כן ו"ל דאפי' אלו דפליגי בשאר ירקות מודים צבאר דכיון שכן אוכלין ואין ג"ק כלל אין עליהן שם עומן, וכן מצוה צבדוא צנחן תה"ד דאחא עלה משום מישטא בפלוגתא ועליו

(ו) **נראה** דאם לריק להאכיל לנכמות ואין לו נכרי יש להקל ליתן מים למורסין או לקמח אפי' עבה [אם אי אפשר צרכה] ואח"כ לערב בשתי וערב ולערב מכלי אל כלי, דמפני הפסד ואכ"מ, יש לסמוך על הרי"ף והר"מ ושי"פ שפסקו כריצ"י שזו דעת רה"פ וכמש"כ צב"ל ריש סי' שכ"י, וכן סחם המחבר וכחצ דעת המחמירין בשם י"א אבל אם אפשר ע"י נכרי או אפשר לעשות רכה, נוהגין להחמיר כדעת המחמירין.

ואם עושין רכה, נראה ג"כ דלא הותר אלא שתי וערב ומערה מכלי אל כלי, שהרי גם צרכה לריק שינוי אף לריצ"י דהיינו ליתן קמח תחלה ואח"כ חומץ וכמש"כ לעיל, אפי' דבעבה אין משנה כלום בשעת נתינת המים שאני עבה דמפני ששעת גיבול, אבל צרכה שאין מפני ששעת גיבול מפני ששעת נתינת המים, וא"כ ליתן מים בלא שינוי ולגבול בלא שינוי אסור, וא"כ לדידן שאין לנו מנהג קצוץ כפי ידיד את שינוי, לריק לשנות בשעת גיבול, וזה מותר אף לדעת המחמירין, ואף א"ל דלרצ"י לריק דוקא שינוי בשעת נתינת המים אף צרכה מ"מ יש להקל למעשה דאין לש מה"ס צרכה, ויש לסמוך על דעת הפוסקים הסובירין דהלכה כריצ"י.

שתי וערב מותר אפי' כמה פעמים כמו שדייק ב"י וצב"מ מ"ל הרי"ף והר"מ דזה שאינו מסבב התרוד חשיב שינוי, ואפשר לריק להוליך התרוד בכל פעם בין שתי לערב דא"כ הרי יש כאן סיבוב ואפשר דחזר מאתמול.

כתב צב"ל שם דמוך [היינו קש הנופל בשעת דיש] לאו צר גיבול הוא, והלכך אין להקל ליתן עליו מים, דהרבה ראשונים ס"ל דהלכה כבב"י דמודה ריצ"י במידי דלאו צר גיבול, ולמש"כ לעיל סק"א אין זאת כונת הראשונים אלא כונתם שאם גיבול מידי דלאו צר גיבול חייב, אבל לא בלא להכריע בבב"י דחייב צנתינת מים לחוד, ובעבה בלא"ה מחמירין, אלא צרכה, ואפשר להקל צרכה, ואפילו בעבה בזמן דלא אפשר, ל"ע אי חייבין להחמיר.

(ז) **כתב** צב"ל סי' שכ"א דאם נתן המים בקמח מע"ש וגבול בשבת חייב אף לרצ"י, אבל אם נתן מים באפר מע"ש וגבול בשבת פטור לרצ"י, ואי מודה ריצ"י באפר דחייב צנתינת מים, גם לריצ"י פטור על הגיבול שאח"כ, וכי עוד דקמח קלי דינו כקמח לענין זה, ואינו מוכרח כיון דדינו כמידי דלאו צר גיבול וכמש"כ הר"מ.

בבה"ל שם נתקשה בשנינו של מעט מעט רחל לעולם חייב בלש גרוגרות ואפי' פחות מכשיעור אסור מה"ס ולא שריק משום שינוי וכבר כתוב לעיל סק"א דזה, והגאון ז"ל שם כתב דמידי דנאפה ונחשבל לאכלו כך כי מערב לו במשקה אין זה לש מה"ס רק מדרבנן והקילו בשנינו מועט, וז"ל דהרמב"ן דן במעט מעט צמורסין לנכמה, וכחצ דלא החירו כל לרכה מעט מעט אלא לאדם, ואי מעט מעט לא חשיב שינוי בדאורייתא א"כ יש בגיבול מורסין חייב חטאת במעט מעט, אלא ודאי מעט מעט חשיב שינוי גמור וכמש"כ סק"ב.

כתב עוד צב"ל שם דהא דמותר ליתן רועב חוד תבשיל עב הוא משום דכיון דנחשבל ועומד לאכילה אין נתינת הרועב אלא תיקון מאכל [והנה הותר נתינת משקין לחוד תבשיל מבוחר בגמי קמח"ד אדם אשכול לחוד הקדירה אבל במשקה לחוד הקדירה לא שייך לש וכמש"כ לקי סק"ט, וע"כ כונתו תבשיל עב שרססו לרסיסים וחזר ומדבקו ע"י משקה ולי"ע] ואין זה מוכרע שהוא מותר שהרי צפת כה"ג חשיב לש כמש"כ צב"ל שם ד"ה ואפי' בשם החוספי מפרפרין גלוסקין כ"י ובלבד שלא יגבול, והע"ז דן בעניינת המלוח צרכה, אבל בעבה ודאי יש צו משום לש, ור"ה תבשיל שרססו לרסיסים וחזר ומערבו ומגבולו במשקה יש צו משום לש, [ומיחו מבושל יש להחיר טפי וכמש"כ לקי סק"ה צנתינת הרפוח ומותר אף לערוף צנח, אבל המ"ז לשיעור שאוסר לערוף צנח אף צריפות וס"ל דליסור עריפה צנח הוא חומרא דרבנן] ור"ה צנח תחלה פת במשקה עד שנתרכך וגבולו יש צו משום לש, וכן תבשיל, ואמנם אם אינו מגבול אין על השריי שם לש לא צפת ולא תבשיל, שהמשקה גורם פירוד ולא דיבוק, ולא דמי ליתן משקה לקמח שהמשקה גורם דיבוק וכן צנח משקה לשחיקת שום או מרדל

ואפשר לפרש הא דירוי כבב"י דמידי דלאו צר גיבול גם לריצ"י חייב על נתינת מים, ויש לפרש כן דברי סה"ת.

אח"כ ראיתי בבב"א שכתב בשם מורו ריב"ז דהירוי סבר כר"א דאסר בין ביד בין בכלי, והנה ר"א לא אסר אלא עירוב ולא נתינת מים בלא עירוב משמע דמפרש הירוי כשעירב ולמש"כ דכולהו אמוראי פליגי בדרבנן משמע דמפרש הירוי חייב דרבנן.

(ה) **ומשמע** מדברי הר"ש ב"ה שם דלרצ"י אם נתן משקה מצעו"י אין ליסור מה"ס בגיבול אח"כ, וצמ"ב סי' שכ"א צב"ל בקי הא חייב על עריכה ועל קיעוף משום לש, ונראה דעריכה וקיעוף הוא ענין אחד אצל מידי דלאו צר גיבול ואינו אלא עירוב שפיר י"ל דכל דמערב כבר אין בהוספתו משום לש, ואפילו אח"ל דעריכה יש לש אחר לש מ"מ במידי דלאו צר גיבול אין עירוב אחר עירוב, אבל י"ל דגם בעריכה יש עריכה אחר לישא אבל אין לישא אחר לישא, וזה דמבואר מנחות נ"ו א' דאפאה לוקה שמים ופי' תוי דחייב משום גמר עריכה, הכם נמי גמר עריכה הוא מעשה השוהה שהנחת לריק לה, וכן משמע בגמ' שם נ"ה צי' מה אפי' מיוחדת כו', משמע דעריכה וקיעוף הם עניינים מיוחדים כאפי', ואין הלש את העיסה הנלושה חייב.

וזה טעם היתר עירוב החרדל לאחר שנלוש מע"ש לדעת סה"ת דמה"ס אין עירובו אח"כ בכלל לישא אפי' בעורף צנח ולכן החירו בשנינו של עירוב צנחת, וכמש"כ צב"ד.

דינים העולים לדעת הרי"ף ודעמ"י, מותר ליתן מים למורסין בשבת ולעשות שינוי בעירוב דהיינו שתי וערב ומערה מכלי אל כלי, וכן מותר ליתן משקה לקמח קלי ולערב בשנינו, דהיינו ליקח מכלי שנתן צו המים מעט מעט לכלי אחר ולערבם ולהחזירם לכלי אחד [ואפי' לערב מתחלה מעט מעט מותר למה שהוספנו סק"א] והעירוב מעט מותר בין ביד בין בכלי, ואין חילוק צמורסין ובקמח קלי, בין עבה בין רכה. חרדל שלבו מע"ש בלא משקה נותן לחובו משקה בשבת ומערבו בין ביד בין בכלי, אבל יעשה צנחת ולא יערוף צנח, וכן הדין בשום ושלמים שדכן מערב שבת.

אם נתן המים והמשקה מע"ש כשצא לרבנן בשבת לריק שינוי כל אחד כדינו שדין אחד בעירוב בין נתן המשקה בשבת בין נתן מערב שבת.

ולדעת סה"ת ודעמ"י, אסור ליתן המים או המשקה בשבת, ואם נתן מע"ש, מערב בשבת ומפני כל אחד כדינו, ודוקא עבה אבל ליתן מים הרבה עד שיהא רכה מותר בשבת אבל לריק לעשות שינוי, ודיינו שיתן הקמח ואח"כ המשקה, ואם מנהג המקום שלא להקפיד ופעמים מקדימין מים ופעמים מקדימין קמח אין לו תקנה שאין לו מה לשנות, וצב"ל כתב דאף לדידן דאין לנו מנהג קצוץ מותר ליתן קמח ואח"כ חומץ, אבל דעת הע"ז דאם אין מנהג קצוץ לא שייך שינוי, וכן מסתבר.

ומשמע בגמ' דצרכה כגי בשנינו שנתן קמח תחלה, וא"ל שינוי בגיבול, אבל צב"ד כתב ד"ל דלריק שינוי גם בגיבול, [והנה ריב"ז באצטו חשיב שינוי] וכבר חלק עליו בדרישה אבל מש"כ בדרישה שכבר חלק עליו בב"י לא מלאהו צב"י.

שו"ע סי' שכ"א סע"ז בהגה' וי"א דלא יערב צב"ב כו', דברי המרדכי אי אפשר לפרש בלא ע"ס וכמש"כ צב"ל ואמנם הדבר מבוחר בב"א, אבל נראה דלא צא לאסור צב"ב שהרי הוא ענינו הציא וצרי רש"י דלא יערוף צנח, אלא ביד מותר לערב יפה יפה אבל צב"ב לריק ליחזר שלא יערוף, והנה רב דאמר בכלי ולא ביד היינו בכלי עירוב ולא עריפה ולא ציד יפה יפה, ושמאל החיר ביד משום שינוי ואפי' יפה יפה, ואסר בכלי אפי' עירוב, ומסקינן דמותר בין ביד ובין בכלי, אבל לא עריפה בכלי, ואפשר דהא"ז למעשה קאמר [במבואר דצב"ר ז"ל] להחמיר צב"ב דלמא יערוף אבל אין נפקותא בין נתן המשקה מע"ש לנתן בשבת, אלא הא"ז דיבר בזה שם נתן מע"ש ודאי עירב מע"ש.

י"ח ואם נתן האוכל תחלה כו', צמ"ב בשם אחרונים דאירי צרכה, ולמש"כ לעיל א"ל צרכה שינוי בגיבול.

כשכותשין הפירות בקתה דסכניא כדון ורואה אח"כ לסחוט לחובו לימון, חין איסור בשהיתות משום סחיטה כיון דסוחט לחוך האוכל, אבל אסור משום לש לזעת המהמירין כרבי, אבל כיון שטושין כן בשביל מזונות החינוך יש להקל כדעת רמ"ב, אבל יעריב ולא יערוף, ואם יש צלילתו פה נראה דאסור לערוב אלא יעריב שתי

הא דמותר ביד היינו כסברת שמואל דמאכל המוריס הוא, אבל הגיבול הוא יפה ביד, וכמו שפרש"י ק"מ ח' והוי כעריפה, ונראה לפ"י שחם ליצב גמי חו שפופרת של מתכת על הצנבו אסור דקין עורף בכלי, ואע"ג דגמ' אמרו ממחו בידו, ובא"ח הכיור צאלצבו, לא מלינו מקור בגמ' להלק ובאלצבו היינו בידו.

ע **ק"מ א'** שם שרסקו כו', גי' הר"מ נותנו לחוך פול וגריסין, ולא ישחוק כו', ח' סיפא לא חייבי דקין לש אלא דקין עוהן, ולא ישחוק דחייבי במחוסר דיכה או משום פול וגריסין וכמ"ש"כ המ"מ, חינו ענין כלל לרישא, ונראה דחייבי נמי דקין לש וחייבי צותן לחוכן משקין, ולגי' הר"מ דנותנו לחוך גריסין היינו המצוטלים צמים, אבל ל"ט חס בלא עריפה מותר, בלא שחוקה מוצעי.

קנ"ו א' הא צעבה הא צרבה, נראה דרבה היינו דנשפך ונחוק אבל אכתי כן גוש ולא נזל אבל אם המים מרובים וכן רק כמים עכורין חינו כלל צעם לש, מיהו חס נשקטין לשולי הקדירה ומתערבין אפשר דכלל לש הוא אבל יש לו דין רבה. **ומיני** האבקים שנמסים צמים מותר לערבן צמים צעבה ואין צוה משום לישה, ויש לחזק שלא יהיו המים חמים צ"ס, וצעיורו מכלי שני עליהם יש להקל.

זבחים ל"ד ז' זרק זרע פשתן למים חיים, ומסקינן משום לש, והעני ושערי לא, וזרע פשתן משום דאית לי רירי, ומשמע דאפי' לריצרי דאית לי שבת י"ה ח' דנותן מים לקמח פטור עד שוגבל קאמר דהכל חייב דירי מהבז להו עפי מקמח בלא גיבול ח"ג הכא לא מיהסר גיבול שאין דרכן בגיבול, והעני ושערי לא אפי' לרבי דמחייב צנחית מים לקמח, דחטי ושערי לא מידבקי אהדדי. **ואע"ג** דצרכה אמרינן שבת קנ"ו ח' דלא מיהסר לישה ולכך סגי צעיורו מועט וכמ"ש"כ געיל סק"ב, הכא משמע דאף צותן מים מרובים חייב כיון שהן נדבקינן צ"ל עפי.

שם תוד"ה ח"ה, הר"ה גרים שהלים, גי' זו לא תחכן לדעת צה"ח וסה"מ שהביאו בהג"מ פכ"ב והוצא צב"י ס' שבי"א דהכותן מים לניסוק שהלים חייב משום לש, ואמנם אף להפוסקים החולקים קשה דהם סוברים דהיה דירי כרבי ואין קי"ל כריצרי, ולא יתכן דגמ' פריך בפשיטות מלחא דלרבי חין ה"ג דחייב, אלא נראה דלק"מ דהכל בשלהים שאינן מרוסקין קיימין והיינו דלא שייך צבו לישה, אבל זרע פשתן נשרין ונדבקינן ע"י רירי עפי.

סימן שבי"א סע"י י"ט לפיכך מותר לגמור שחיקת הריפות כו', כתב צמ"צ צעם אחרונים ז"ל ומי"מ יש לחזק שלא לערוף צבת, ואמנם צחשובת הר"מ שהביא צ"י מצוה צבדיא דמותר לערוף צבת, וכמ"ש"כ הב"ח, ומש"כ הב"ח שהר"מ בחיבורו חזר צו חמור דקין איסור עריפה צבת תניא צבדיא בגמ' ואין יתכן שהר"מ הורה להיתר דבר שאיסורו מפורש בגמ', ונראה דכשם שציטלו מפקיעתו ממלכת עחינה כיון שטחינתו מזה ואין שם מלכת עלה כמו כן לא שם לישה עלה ומיהו חס הריפות וישיות אפשר דאסור ליתן עליהן משקה ולערבם ומיהו חס יש מקל"ת משקה מע"ש נראה דמותר להוסיף צעבה ולפי זה הא דאמרו שבת קמ"ה ח' סוחט אדם אשכול של ענבים לחוך הקדירה היינו אפילו לערב ואף לערוף צבת, מיהו צהצביל בלא"ה לא שייך לישה שאין המשקה מדבק את הפזור אלא אדרבה מרכז את העצ וכמ"ש"כ געיל.

נראה דפירי המתדבק ע"י ריסוקו וכמו צננות וכיו"צ אסור ליתן לחוך המרוסק משקה אפי' רסקו מע"ש ולא חשיב צבת לחוכו משקה מע"ש דמותר להוסיף צעבה דמשקה של ענמו לא חשיב צבת משקה לחוכו וכמ"ש"כ סק"ח דלא חשיב לש ע"י משקה של קפירי עלמו ולי"ע.

חרדל המשקה מקצתם וזהו נקרא גיבול ואע"ג דצנתן משקה מע"ש וזה להוסיף נמי צעינן שינוי צאופן דמשקה הכא מאספס ומקצתם, אבל נחית גוש דקין במשקה חינו אלא גרס פירוד וחיו ענין לש.

ומש"כ צב"ל שזו כונת ר"י שהביא הש"ל שהוצא צב"י, חיימא בלא צעם כתב דסגי בריסקו, אלא חרדל נילוש עפי ואי לש אותו צעבה אסור אלא כשגלוש מע"ש מותר לערב צו משקה וליפות לישהו.

ח **כתב** המ"צ צעם אחרונים ז"ל דאסור להטיל מים לחוך העיט ולחוך עפר חיתוח משום לש, ואפי' לרמ"ב כריצרי דחיו חייב עד שיגבל איסורא מיהא איכא, ויש מקום לומר דכשם שהחירו ליתן מים לקמח קלי לכתחלה משום אכילת אדם וכן נותנין מים למורסין משום אכילת בהמה, כמו כן יש להחיר הטלה מים, ואם דחיק לי המקום יש להחיר מטעם זה, וגם הוי פס"ר דלא נוחא לי באיסורא דצנתן וכמ"ש"כ צמ"צ שם, ואע"ג דמהמירין גם באיסורא דצנתן הכא משום כבוד הצריות יש להקל, וכ"ז להפוסקים כריצרי, אבל חנו מחמירין כהפוסקים כרבי, מיהו צעבה דהחך יש להקל.

הא דמותר צרבה ליתן משקה לצבוק אף לרבי אע"ג דקדם שהוסיף מים רבים הו"ל עבה, ו"ל כל זמן שלא פסק קילוח המים לא חשיבא מלכתה, ולפי"ז לר"ך ליתן צב"א מים הרבה עד שטושהו רבה אבל חס פוסק הקילוח צעודו עבה אף שדעתו להוסיף אסור, אבל לריצרי צכל ענין מותר דהא גם צעבה מותר ליתן מים צקמח וצלצד שיטנה בגיבול, והלכך שפיר מוסיף מים עד שטושהו רק ור"ל לשנות בגיבול.

מש"כ צמ"צ להחיר ליתן משקה צקמח מלה צעושה מטע מטע, חין ההיתר מוכרע דחין לומר כהן שאין דרכו חלה צמריצה, והשינוי הוא כהן עיקר המחיר ובלא שינוי אפשר דיש כהן חיוצ העלאת.

מש"כ צמ"צ צב"ל דחרדל שלשו וכן שהלים שדכן כולכו חייבי צנתן צכן מים מע"ש ולשן ועכשו מוסיף צכן משקה לפרדן ולא לדבוקן, חמור דח"כ חינו ענין להא דאמר בירי דנותן מים חייב משום לש, והרמב"ם הקשו מהא דירי חלה דסוגיא ק"מ ח', ובא"ח חירך דירי כר"א ואין מסקינן דלא כר"א ויש שחילקו דהירי כרבי ואין כריצרי, חלמא דצנחית מים הגורם גיבול ודיבוק חייבי, חלא דמי"מ בלא עריפה צבת מותר שאין זה עיקר לישה וכמ"ש"כ געיל סק"ד וזה חשיב שינוי גמור כמו שחי וערב צמורסין.

יש לגי' פירות הנדבקים לגוש אחד ע"י ריסוקן או ששרפן מרובה עד שמתערבין כגוש אחד, ח' יש בריסוקן משום לש, ולכאורה כיון דקין נותן לחוכן משקה צין נותן לחוכן מי פירות חשיב לש, כי נותן לחוכן מים של ענמן נמי, והא דתניא צחוספתא דצינה הביאה צ"י ס' שבי"א חין מרסקין את הדבילה ואת הגרונות והחריצין כו' אבל מרסק ביד של סבין וצטן הפור, ודבילה וגרונות נעשין גוש אחד והו"ל לש, ז"ל דכי היכי דמתירין עחינה צעיורו ה"ג מותרת לישה צעיור, ונראה לפ"י דמותר ליתן פת לחוך הדבילה ולרסקה בקתה דסכניא ח"ג דהפת מתרסק ג"כ ונילוש יחד עם הדבילה מ"מ מותר כיון דמשני, ואין כהן היתר שאינו עורף צבת, דצומן שהעחינה והלישה יחד נעלוס הוא עריפה צבת, ועוד דצפת לא מלינו חילוק צין עריפה צבת לעירוב, [ואפשר דחין לורת לישה חלא צנותן משקה לדבר היצב אבל כי ריסק פירי אף שהוא מתדבק צמימו לחו שם לש עליו וכן נראה].

כתב המ"א ס' שבי"א סק"ב כ"ד דהיכא דאסור משום לישה כגון ליתן משקה צעבה לדעת האיסורין או לערוף צבת דאסור לכי"ע חין כהן היתר שכתב רמ"א געיל ס' צעושה לאכול מיד, והלכך אף לאותה סעודה אסור, ולפי"ז חס מרסק פירי העעשה כעיסה אפי' סמוך לסעודה אסור משום לש, ולעיל ס' י"ז כתצנו שאין היתר הרשצ"א חלא צמהתך חלא צמרסק, וכ"ז כשעושה כדרבו צחול אבל צעיור מותר.